

C-470/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. szeptember 29.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Riigikohus (Észtország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. szeptember 28.

Felperesek:

AS Veejaam

OÜ Espo

Alperes:

AS Elering

Az alapeljárás tárgya

Az AS Veejaam és az OÜ Espo által a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság, Észtország) azon ítéleteivel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmek, amelyek helybenhagyták a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság, Észtország) azon ítéleteit, amelyek elutasították az AS Eleringnek a megújulóenergia-támogatás felperesek részére történő folyósítását megtagadó határozataival szemben indított kereseteket.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésén alapuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem az állami támogatásokra vonatkozó európai uniós rendelkezések, többek között az „Íránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény (50) preambulumbekzdésének, valamint az (EU) 2015/1589 rendelet

1. cikke c) pontjának és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének értelmezésére irányul.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokat, többek között az ösztönző hatásnak az „Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény (50) preambulumbekzdésében előírt követelményét, hogy e szabályokkal összhangban áll az olyan támogatási program, amely lehetővé teszi a megújulóenergia-termelő számára, hogy a projekt végrehajtásának megkezdését követően kérje az állami támogatás kifizetését, ha egy nemzeti rendelkezés a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő összes termelő számára jogosultságot biztosít a támogatásra, és e tekintetben nem biztosít mérlegelési jogkört az illetékes hatóság számára?
- 2) Mindenképpen kizárt-e a támogatás ösztönző hatása, ha a támogatás alapját képező beruházásra a környezetvédelmi engedély feltételeinek módosulása miatt került sor, akkor is, ha a kérelmező – mint a jelen esetben – valószínűleg befejezte volna tevékenységét az engedélyezés feltételeinek szigorodása miatt, ha nem kapta volna meg az állami támogatást?
- 3) Többek között az Európai Unió Bírósága által a C-590/14. P. sz. ügyben hozott ítéletben (49., 50. pont) tett megállapításokra tekintettel az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett új támogatásról van-e szó olyan esetben, amelyben a Bizottság – mint a jelen esetben – egy támogatásról szóló határozattal mind egy létező támogatási programot, mind a tervezett módosításokat összeegyeztethetőnek nyilvánította a belső piaccal, az állam pedig többek között közölte, hogy a létező támogatási programot csak meghatározott időpontig alkalmazza, ha a hatályos jogszabályok alapján létező támogatási programot az állam által közölt időpontot követően is alkalmazzák?
- 4) Olyan esetben, amelyben a Bizottság utólag úgy határozott, hogy nem emel kifogást az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével alkalmazott támogatási programmal szemben, a Bizottság határozatát megelőző időszakra is kérhetik-e a működési támogatásra jogosult személyek a támogatás folyósítását, feltéve hogy ezt lehetővé teszik a nemzeti eljárási szabályok?
- 5) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályozás ellenére jogosult-e támogatásra az a kérelmező, aki működési támogatást kért egy támogatási program keretében, és aki olyan időpontban kezdte meg a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintett feltételeknek megfelelő projekt végrehajtását, amelyben jogszerűen alkalmazták a támogatási programot, az állami támogatás iránti kérelmet azonban olyan időpontban nyújtotta be, amelyben a támogatási programot a Bizottság tájékoztatása nélkül meghosszabbították?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és az Európai Unió Bíróságának hivatkozott ítélezési gyakorlata

Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.), az 1. cikk c) pontja

A Bizottság közleménye: „Íránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” (HL 2014. C 200., 1. o.), (49) és (50) preambulumbekendés

A Bíróság 2016. október 26-i DEI kontra Bizottság ítélete, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 49. és 50. pont

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Elektrituruseadus (a villamosenergia-piacról szóló törvény, a továbbiakban: ELTS)

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

A 3-16-1864. sz. közigazgatási ügy

- 1 Az AS Veejaam (a továbbiakban: Veejaam) 2001-ben kezdett villamos energiát termelni a joaveski vízerőműben. 2001-től 2015-ig két – 100, illetve 200 kW teljesítményű – villamosenergia-termelő berendezéssel termelték a villamos energiát. A 2001-ben megkezdett villamosenergia-termelés tekintetében a Veejaam az ELTS 59. §-ában előírt megújulóenergia-támogatást kért az Elering AS-tól (a továbbiakban: Elering). Az Elering nyilvántartásba vette a támogatás kedvezményezettjeként a joaveski vízerőmű villamosenergia-termelő berendezését, és 2012. december 31-ig folyósította a Veejaamnak a megújulóenergia-támogatást. 2015-ben a Veejaam lecserélte a meglévő villamosenergia-termelő berendezéseket egy új – 200 kW névleges teljesítményű – turbinagenerátorra. A korábbi berendezésekből csak a mérési pont maradt meg. 2016. január 21-én a Veejaam benyújtotta az Eleringhez az új villamosenergia-termelő berendezés adatait a megújulóenergia-támogatás kérelmezése céljából. 2016. január 22-én az Elering arról tájékoztatta a Veejaamot, hogy nyilvántartásba vette a támogatás kedvezményezettjeként a villamosenergia-termelő berendezést, ugyanezen a napon pontosította azonban, hogy a nyilvántartásba vétel során figyelmen kívül hagyta, hogy a kérelmező már részesült támogatásban a korábbi években, és tájékoztatást kért.
- 2 2016. február 3-i, július 6-i és augusztus 24-i válaszaiban az Elering közölte, hogy a megújulóenergia-támogatást az új egységes villamosenergia-termelő

berendezéssel termelt villamos energia után folyósítják villamosenergia-termelő berendezésenként. A támogatás következképpen nem folyósítható, mert a turbinagenerátor, amelyre lecserélték az eredeti villamosenergia-termelő berendezést, nem tekinthető új egységes villamosenergia-termelő berendezésnek. Nem került sor új duzzasztógát létesítésére. Az ELTS 59. §-ának a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos változatában említett támogatás célja a piaci akadályok lebontása az energiatermelést megkezdő új villamosenergia-termelők előtt a villamosenergia-termelés diverzifikációjának előmozdítása érdekében. A cél nem a villamosenergia-termelők folyamatos támogatása. Ezért nem áll összhangban a támogatás céljával, ha egy termelő a villamosenergia-termelő berendezés egy részének lecserélését követően újabb 12 évre jogosulttá válik a támogatásra.

- 3 2016. szeptember 16-án a Veejaam keresetet indított a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) előtt azt kérve, hogy kötelezzék az Eleringet 57 519,98 euró összegű megújulóenergia-támogatás részére történő kifizetésére. A kereset indokolása szerint 2011. december 28-án a környezetvédelmi hivatal új különleges vízjogi hasznosítási engedélyt adott ki a Veejaam részére, amelyben előírta a rendes duzzasztott vízszint folyamatos fenntartását, és megtiltotta a vízállásnak a korábbi turbinák használatához szükséges szabályozását. E villamosenergia-termelő berendezésekkel ezért már nem lehetett villamos energiát termelni. Ha az engedély feltételei nem módosultak volna, a Veejaam a meglévő berendezésekkel is folytatta volna a termelést, az új villamosenergia-termelő berendezéssel pedig bővítette volna a termelést. A turbina és a generátor lecserélése miatt új hidraulikát és új vezérlőautomatikát kellett beszerezni. A Veejaamnak ezért lényegében újból a piacra kellett lépnie, és a korábban folyósított támogatás nem érte el a célját, vagyis nem kompenzálta az energiatermelés megkezdéséhez szükséges kezdeti beruházást. A joaveski vízerőműben nem egy villamosenergia-termelő berendezés egyes részeit cserélték ki újakkal, hanem egy új egységes villamosenergia-termelő berendezést szereltek be. A „villamosenergia-termelő berendezés” fogalmát az ELTS 3. §-ának 9) és 25) pontja határozza meg. A villamosenergia-termelő berendezést meg kell különböztetni az erőműtől (az ELTS 3. §-ának 8) pontja). A kiegészítő berendezések és az építmények nem a villamosenergia-termelő berendezés alkotórészei, hanem az erőmű különálló részei, mint amilyen építményként a duzzasztógát is. A megújulóenergia-támogatáshoz tehát nem kell duzzasztógátat létesíteni.
- 4 Az Elering vitatta e keresetet. A megújulóenergia-támogatás célja az új piaci szereplők támogatása és a megújuló energia energiatermelésen belüli arányának növelése. További támogatás kiosztása révén a célok egyike sem valósulna meg. Tiltott állami támogatásról lenne szó. A támogatás céljaival kizárólag egy új villamosenergia-termelő berendezés beszerelésének támogatása áll összhangban, ha a beszerelésre egy új termelő vagy beruházó tevékenysége folytán került sor, vagy ha azzal egy már a piacon jelen lévő termelő és/vagy beruházó növeli a megújuló energiaforrások villamosenergia-termelésen belüli arányát, vagyis bővíti a termelést. A támogatásnak ösztönző hatással kell bírnia, tehát szükségesnek és

időben korlátozottak kell lennie. Az SA.36023. sz. ügyben hozott 2014. október 28-i határozatában (C(2014) 8106) az Európai Bizottság megállapította, hogy az ELTS 59. §-ának régi változata szerinti megújulóenergia-támogatás folyósítása az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül. Ezért alapvető fontosságú, hogy a támogatás folyósítására az állami támogatások nyújtásának elveivel és az említett határozat iránymutatásával összhangban kerüljön sor. A 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás (49) preambulumbekzdése megmagyarázza az ösztönző hatás lényegét, és megállapítja, hogy a támogatás nem támogathatja valamely tevékenység azon költségeit, amelyek a vállalkozásnál amúgy is felmerültek volna, és nem kompenzálhatja valamely gazdasági tevékenység szokásos üzleti kockázatát. A támogatás egyetlen célja a jelen esetben a szokásos üzleti kockázat kompenzálása lenne a már megkezdett megújulóenergia-termelés jövedelmezőbb folytatása érdekében.

- 5 2017. október 10-i ítéletében a közigazgatási bíróság azzal az indokolással utasította el a keresetet, hogy a Veejaam álláspontjának elfogadása esetén az ELTS sértené a versenytorzító állami támogatásokat tiltó uniós jogot. A támogatásnak ezért az energiatermelés megkezdését kell támogatnia, vagy legalábbis a termelés bővülésével kell járnia (ösztönző hatás és/vagy a megújuló energia energiatermelésen belüli arányának növelése). A Veejaam azonban az új turbinagenerátor beszerelésével nem megkezdte vagy bővítette a termelést.
- 6 A Veejaam fellebbezést nyújtott be a Tallinna Ringkonnakohushoz (tallinni fellebbviteli bíróság). 2018. június 27-i ítéletében e bíróság részben helyt adott a fellebbezésnek. A fellebbviteli bíróság megállapította, hogy az ELTS 108. §-a (1) és (3) bekezdésének régi változatát annak szövege alapján úgy kell értelmezni, hogy a támogatást a konkrét villamosenergia-termelő egységgel való energiatermelés megkezdésétől számított 12 évig kell folyósítani. Bár a Veejaam már korábban is termelt villamos energiát ugyanazon a helyszínen részben ugyanazon berendezésekkel és építményekkel, a megtermelt villamos energia mennyisége azonban összességében kisebb volt. Az új berendezésekkel nagyobb mennyiségű villamos energia termelhető, mert a turbinatechnika a szabályozhatóság miatt lehetővé teszi, hogy a turbinát folyamatosan, ne pedig csak nagyobb vízhozam mellett működtessék. Ezért nőtt a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia részaránya, ami célként összhangban áll a környezetvédelem állami támogatásáról szóló 2008. évi közösségi iránymutatással (HL 2008. C 82., 1. o.).
- 7 A fellebbviteli bíróság ugyanakkor egyetértett az Eleringgel abban, hogy a támogatásnak ösztönző hatással kell bírnia. Saját állítása szerint a Veejaam már 2008-ban megkezdte a szabályozható turbinagenerátor üzembe helyezésének előkészítését, és 2015-ben beszerelte az új berendezéseket. A Veejaam 2016. január 21-én, tehát a projekt végrehajtásának megkezdését, sőt a projekt befejezését követően nyújtotta be az alpereshez a támogatás folyósítása iránti kérelmet. E körülmények alapján nem állapítható meg, hogy a Veejaam nem valósította volna meg a beruházást a támogatás nélkül is. A beruházás nagyságára

tekintettel feltételezendő, hogy a beruházás a támogatás folyósítása nélkül is megvalósult volna. A támogatás ezért nem rendelkezik a szükséges ösztönző hatással.

- 8 Ezenkívül a vízerőmű belső berendezése részleges lecserélésének pozitív hatása jelentősen kisebb, mint a vízerőmű teljes belső berendezése lecserélésének vagy egy új vízerőmű létesítésének pozitív hatása. Ha a támogatást ugyanúgy folyósítanák az erőmű belső berendezésének részleges lecserélése esetén, mint egy új erőmű létesítése esetén, akkor igazoló ok nélkül eltérően kezelnék a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelőket. A támogatás folyósítása a jelen esetben csupán azzal járt volna, hogy a korábbi termelési kapacitás nem csökkent, vagy némileg nőtt volna. Ezért arra a körülményre tekintettel, hogy a beruházás pozitív hatása kisebb a szokásosnál, az ELTS 108. §-a (1) és (3) bekezdésének az ELTS-nek a verseny biztosítására vonatkozó többi rendelkezésével összefüggésben értelmezett régi változatát megszorítóan úgy kell értelmezni, hogy a jelen esetben a vízerőmű duzzasztógátja és kivezetőcsatornája is a villamosenergia-termelő berendezés részét képezi. A támogatás ösztönző hatásának hiánya igazolja ezt az értelmezést.
- 9 A Veejaam felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország) elé ezen ítélettel szemben.

A 3-17-753. sz. közigazgatási ügy

- 10 Az Espo OÜ (a továbbiakban: Espo) egy vízerőművel rendelkezik Viljandi község Pikru falujában (Észtország), amelyben 2004-től 2009-ig egy 15 kW teljesítményű Francis-vízturbina működött. 2009. március 30-án egy 45 kW teljesítményű új Kaplan-vízturbinát helyeztek üzembe. 2016. április 13-án az Espo az ELTS 59. §-a (1) bekezdése 1) pontjának régi változata szerinti kérelmet nyújtott be az Eleringhez a megújulóenergia-támogatás folyósítása iránt a 2009-ben beszerelt villamosenergia-termelő berendezés tekintetében. 2016. július 8-i levelében az Elering elutasította ezt a kérelmet, mert véleménye szerint a turbinagenerátor nem az ELTS 3. §-ának 25) pontja és 59. §-a (1) bekezdésének 1) pontja értelmében vett önálló egységes villamosenergia-termelő berendezés, hanem egy meglévő egységes villamosenergia-termelő berendezés része, és nem képes önállóan villamos energiát termelni. 2004. április 1-jétől 2015. december 31-ig az Espo megújulóenergia-támogatásban részesült a meglévő villamosenergia-termelő berendezéssel termelt villamos energia tekintetében. A támogatás folyósításának 12 éves időszaka nem kezdődik újra a villamosenergia-termelő berendezés egyes részeinek lecserélését követően. Az Espo egyik levelére válaszul 2016. július 27-i levelében az Elering kifejtette, hogy új villamosenergia-termelő berendezés beszerelése esetén a többi olyan berendezést is be kell szerelni, amelyből az energiatermelés egységessége ered (a jelen esetben a duzzasztógátat, új villamosenergia-vezetéseket stb.).
- 11 Az Espo keresetet indított a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) előtt. 2017. október 27-i ítéletében e bíróság elutasította a keresetet. A bíróság az

ELTS 59. §-ának régi változatára támaszkodott, amely szerint a támogatás olyan állami támogatás, amellyel az új energiatermelés megkezdését támogatják. E rendelkezés tehát olyan villamosenergia-termelő berendezést vesz figyelembe, amely képes önállóan villamos energiát termelni. Az a körülmény, hogy a duzzasztógát építési jogi szempontból építménynek minősül, nem zárja ki, hogy az a villamosenergia-termelő berendezés funkcionális egységéhez tartozzon, mivel a villamosenergia-termelési kapacitás bír jelentőséggel. Az Espo kezdeti beruházásait fedezte a részére korábban folyósított támogatás. A támogatási időszak lejártát követően az Espónak képesnek kell lennie arra, hogy önállóan boldoguljon versenyfeltételek mellett.

- 12 Az Espo fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Tallinna Ringkonnakohushoz (tallinni fellebbviteli bíróság). 2018. november 15-i ítéletében e bíróság többek között a következő indokolással utasította el a fellebbezést. Mivel az állami támogatás nyújtása (a megújulóenergia-támogatás folyósítása) torzítja a szabad versenyt, és hátrányosan érinti a más forrásból villamos energiát termelő villamosenergia-termelő berendezések üzemeltetőinek vállalászási tevékenységét, a támogatás folyósításának jogalapjai nem értelmezhetők tágan, ellentmondások esetén pedig nem részesíthető előnyben a támogatás folyósítása. A jogalkotó nem azt írta elő, hogy a megújulóenergia-támogatást a villamosenergia-termelő berendezés teljes várható élettartamára kell folyósítani, hanem azt, hogy csak addig, ameddig az a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés megkezdéséhez szükséges. Nem vonható le az a következtetés, hogy a megújulóenergia-támogatás csak akkor folyósítható, ha ugyanazon a helyszínen nem termeltek már korábban is villamos energiát megújuló energiaforrásból másik villamosenergia-termelő berendezéssel. A támogatás folyósításának célja a környezetvédelem előmozdítása azáltal, hogy a beruházás útján nő a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés. Az Espo által üzembe helyezett erősebb turbinával nőtt a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelésnek a megtermelt villamos energia teljes mennyiségén belüli aránya. A támogatásnak ezenfelül ösztönző hatással kell bírnia, vagyis a támogatás kedvezményezettjének úgy kell megváltoztatnia magatartását, hogy a környezetvédelem szintje magasabb legyen, mint abban az esetben, ha a támogatás nyújtására nem került volna sor. A támogatás nem bír ösztönző hatással, ha a projekt végrehajtása már azelőtt megkezdődött, hogy a támogatási kérelmet benyújtották volna.
- 13 A jelen esetben az Espo 5 évnyi használatot követően 2009-ben lecserélte a működő turbinát, és csak 2016. április 13-án, vagyis az eredeti támogatási időszak (2015. december 31-i) lejártát követően és összesen 7 évvel a berendezések üzembe helyezése után nyújtott be kérelmet az alpereshez a megújulóenergia-támogatás folyósítása iránt az új berendezések tekintetében. E körülményekre tekintettel nem állítható, hogy az Espo nem valósította volna meg a szóban forgó beruházást a támogatás nélkül is, ami miatt a támogatás nem bír ösztönző hatással. A korábbi beruházás hasznosításának a berendezések várható amortizációs idejének lejártát megelőző befejezése nem zárja ki új támogatás folyósítását, azonban ha csak részben cserélik le az erőmű belső berendezését, a

beruházás pozitív hatása kisebb, mint abban az esetben lett volna, ha az erőmű teljes belső berendezését lecserélték vagy új vízerőművet létesítettek volna. A támogatás folyósításakor nem a beruházás nagyságát, hanem a megtermelt villamos energia mennyiségét veszik alapul. A verseny biztosítása érdekében ezért a beruházás szokásosnál kisebb pozitív hatására figyelemmel megszorítóan kell értelmezni az ELTS említett rendelkezéseit.

- 14 Az Espo felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) elé ezen ítélettel szemben, amely a 3-16-1864. és 3-17-753. sz. közigazgatási ügyeket egyesítette az eljárás lefolytatása céljából.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 15 A Veejaam kifejti, hogy a fellebbviteli bíróság helytelenül állapította meg, hogy a támogatás nem bírt ösztönző hatással a tekintetében. Az Európai Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy Észtország megújulóenergia-támogatási programja ösztönző hatással bír. Az ELTS-ben foglalt szabályozás azonban nem teszi lehetővé a támogatás kérelmezését azt megelőzően, hogy egy villamosenergia-termelő berendezéssel megkezdték volna a villamosenergia-termelést. Ezért nem vonható le az a következtetés, hogy a támogatás nem bír ösztönző hatással, ha azt a villamosenergia-termelő berendezés beszerelését követően kérik. A Veejaam nem valósította volna meg az új beruházást, ha nem számolt volna az ELTS-ben előírt támogatással. A Veejaam a berendezés beszerelését követően nyomban benyújtotta a támogatási kérelmet is. Számára gazdasági szempontból nem lett volna fenntartható az energiatermelés régi berendezésekkel történő folytatása, és meg kellett volna szüntetnie a joaveski termelést. A fellebbviteli bíróság azon megállapítása, hogy a pozitív hatás nagyobb egy új erőmű létesítése esetén, nem helytálló, mivel a támogatási program a villamosenergia-termelő berendezéseken alapul, és a Bizottság jóváhagyta azt.
- 16 Az Espo elsősorban kifejti, hogy folyamatosan abból indult ki, hogy az új villamosenergia-termelő berendezés beszerelését követően jogosulttá válik a támogatásra. Az a körülmény, hogy a támogatást körülbelül három és fél hónappal az eredeti támogatási időszak lejáta után kérte, nem jelent indokolatlan késedelmet, amely az ösztönző hatás hiányára utalna. Az Espo nem kérhette a támogatást a beruházás megvalósítása előtt, mivel az ELTS 59. §-a (1) bekezdése 1) pontjának régi változata alapján a támogatás csak a beruházás megvalósítását követően kérhető. A beruházás megvalósításának fő indoka az Espo számára az azzal kapcsolatos jogos elvárás volt, hogy megkapja a támogatást. A támogatás akkor is bírhat ösztönző hatással, ha a projekt végrehajtása már azelőtt megkezdődött, hogy a támogatási kérelmet benyújtották volna.
- 17 Az alperes a felülvizsgálati kérelmek elutasítását kéri. Az alperes kifejti, hogy az ELTS 108. §-át a támogatás céljaival összhangban kell értelmezni. Az uniós jog szerint e célok a megújuló energia piacra jutása előtti akadályok megszüntetésére

és a megújuló energiaforrások energiatermelésben történő használata tekintetében a piaci hiányosságok kiküszöbölésére, a megújuló energiaforrások energiatermelésen belüli arányának növelésére, valamint a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia piaci integrációjára irányulnak. A jogalkotónak az a célja, hogy támogassa az új termelők és beruházók piacra lépését, és előmozdítsa a versenyképességet az energiatermelés megkezdésekor. A felperesek által javasolt értelmezés elfogadása esetén a vállalkozások mesterségesen meghosszabbíthatnák a támogatási időszakot csupán egyes berendezések lecserélésével. A támogatás mint állami támogatás azonban jellegénél fogva határozott idejű, és az a célja, hogy az energiatermelés kezdeti szakaszában támogassa a tevékenységet. A támogatásnak nem célja a vállalkozások szokásos üzleti kockázatának kompenzálása. Az energiatermelésnek az ELTS 108. §-a (1) bekezdésének régi változata értelmében vett megkezdése csak az új villamosenergia-termelő berendezés üzembe helyezését jelentheti, amelyre egy új termelő vagy beruházó tevékenysége folytán került sor, vagy amellyel egy már a piacon jelen lévő termelő bővíti a megújuló energia termelését, például azzal, hogy az erőmű új és további termelési kapacitásra tesz szert.

18 2019. június 20-i levelében a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) az alábbi kérdésekben kérte az Európai Bizottság állásfoglalását.

1. Összhangban áll-e az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezésekkel és a 2014. október 28-i C(2014) 8106 bizottsági határozattal, ha egy vízerőmű esetében egy meglévő duzzasztógát új villamosenergia-termelő berendezéseinek üzembe helyezését is „az energiatermelés megkezdésének” tekintik?

2. Egy 2016-ban benyújtott megújulóenergia-támogatás iránti kérelemnek egy 2014 előtt elfogadott támogatási program alapján történő elbírálása során akkor is megállapítható-e a támogatás ösztönző hatása, ha a villamosenergia-termelő berendezést a támogatási kérelem benyújtását megelőzően szerelték be és helyezték üzembe?

19 A Bizottság 2020. február 3-i levelében válaszolt a Riigikohusnak (legfelsőbb bíróság). E levélben kifejtette, hogy az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezésekkel nem ellentétes, ha az észti hatóságok akár igenlő, akár nemleges választ adnak arra a kérdésre, hogy egy meglévő duzzasztógát új villamosenergia-termelő berendezéseinek üzembe helyezése a villamosenergia-termelés megkezdését jelenti-e. E kérdést a nemzeti rendelkezések alapján kell megválaszolni. A támogatás nem nyújtható azonban a villamosenergia-termelés megkezdésétől számított 12 évnél tovább. Az ösztönző hatás követelményének teljesüléséhez a támogatás kedvezményezettje csak a támogatási kérelem benyújtását követően kezdheti meg azon villamosenergia-termelő berendezés beszerelését és üzembe helyezését, amelyhez a támogatást nyújtják. Aki már megkezdte a projekt végrehajtását, az nyilvánvalóan támogatás hiányában is kész végrehajtani a projektet. Mivel a jelen

esetben a felperesek már be is fejezték a villamosenergia-termelő berendezések beszerelésének munkálatait a támogatás kérelmezése előtt, a támogatás aligha bír ösztönző hatással. Az ösztönző hatás hiányára utal az is, hogy saját állítása szerint a Veejaamnak az új különleges vízjogi hasznosítási engedély feltételei miatt kellett lecserélnie a villamosenergia-termelő berendezést. Ha a nemzeti jogszabályi rendelkezések egyébként is előírták (kompenzáció nélkül) az építési munkákat, a támogatás nem felel meg a szükséges céloknak.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 20 A Riigikohus (legfelsőbb bíróság) a felperesek megújulóenergia-támogatásra való jogosultságával kapcsolatban először is rámutat arra, hogy a termelő az ELTS 59. §-a (1) bekezdése 1) pontjának régi változata alapján jogosult volt arra, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetőtől támogatást kapjon a megújuló energiaforrások után a 100 MW nettó teljesítményt meg nem haladó villamosenergia-termelő berendezés tekintetében. Az ELTS 108. §-a (1) bekezdésének régi változata alapján az 59. § (1) bekezdésének 1)–4) pontjában előírt támogatás az energiatermelés megkezdésétől számított 12 évig folyósítható. Az ELTS 108. §-ának (3) bekezdése értelmében az energiatermelés e szakasz értelmében vett megkezdése időpontjának azt a napot kell tekinteni, amelyen a követelményeknek megfelelő villamosenergia-termelő berendezés először villamos energiát táplál be a hálózatba vagy egy közvetlen vezetékbe. A fellebbviteli bíróság a két ügy egyikében sem értett egyet az alperes azon álláspontjával, hogy az ELTS 108. §-a (1) bekezdésének régi változatában szereplő „az energiatermelés megkezdése” kifejezés és az ELTS 108. §-ának (3) bekezdésében szereplő „az energiatermelés megkezdésének időpontja” kifejezés eltérő helyzeteket jelent. A fellebbviteli bíróság véleménye szerint e következtetés ellentétes lenne a rendelkezések szövegével, amelyek az energiatermelés megkezdését kizárólag egy konkrét villamosenergia-termelő berendezés üzembe helyezéséhez, nem pedig valamely más, ugyanazon termelő által vagy ugyanazon a helyszínen folytatott tevékenységhez kötik. A fellebbviteli bíróság véleménye szerint az ELTS 108. §-ának 2018. július 9-én hatályba lépett (4)–(8) bekezdéséből is egyértelműen kitűnik, hogy a megújulóenergia-támogatás folyósítása a konkrét villamosenergia-termelő berendezéshez, nem pedig a termelőhöz van kötve. Az eljáró bírósági tanács egyetért a fellebbviteli bíróság ezen álláspontjával. Az új villamosenergia-termelő berendezés beszerelését követően az ELTS 108. §-a (1) bekezdésének régi változata értelmében újból megkezdődik az energiatermelés, nem pedig a korábbi energiatermelés folytatásáról van szó.
- 21 Az ELTS 108. §-ának új (4) bekezdése értelmében nem nyújtható támogatás, ha a termelő a villamosenergia-termelő berendezéssel termelt villamos energia után az ELTS 59. §-a alapján 12 évig támogatásban részesült, és e villamosenergia-termelő berendezést másik berendezésre cserélik le. A (6) bekezdés egy kivételt szabályoz ez alól: ha a villamosenergia-termelő berendezés 25 évnél idősebb a lecserélés időpontjában, az e

villamosenergia-termelő berendezés helyett beszerelt villamosenergia-termelő berendezéssel termelt villamos energia után az új villamosenergia-termelő berendezéssel történő villamosenergia-termelés megkezdésétől kezdve támogatást kell folyósítani az új támogatási program alapján. A támogatásnak az úgynevezett régi támogatási program alapján történő folyósításával kapcsolatban az ELTS 108. §-ának (8) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e rendelkezésben említett feltételeknek megfelelő termelő villamosenergia-termelő berendezésével termelt villamos energia után vagy a villamosenergia-termelő berendezés csatlakozási szerződésben meghatározott szakasza tekintetében az 59. § alapján támogatást kell folyósítani a villamosenergia-termelés bármely villamosenergia-termelő berendezéssel vagy a villamosenergia-termelő berendezés bármely szakaszában történő megkezdésétől számított 12 évig. E rendelkezésekből is az következik tehát, hogy a villamosenergia-termelő berendezés fogalma alapvető jelentőséggel bír a támogatás folyósítása szempontjából.

- 22 Kétségtelen, hogy egy új villamosenergia-termelő berendezésnek egy meglévő erőműbe történő beszerelése alacsonyabb költségekkel jár, mint egy új erőmű létesítése, a törvény azonban nem a villamosenergia-termelő berendezés beszerelése költségeinek nagyságától, hanem a megtermelt megújuló energia mennyiségétől teszi függővé a támogatás nagyságát. A támogatás esetében nem beruházási támogatásról van szó, és az nem költségalapon jár minden egyedi esetben. A támogatás mindazonáltal megfelel a céljának, mivel a felperesek esetében is támogatja a megújulóenergia-termelés növelését a jelen esetben.
- 23 Mivel az eddigi eljárásban az képezte a vita tárgyát, hogy mit jelent a „villamosenergia-termelő berendezés” kifejezés, és hogy a vízerőmű esetében a „villamosenergia-termelő berendezés” fogalma a turbinagenerátor mellett a duzzasztógátát és a kivezetőcsatornát is magában foglalja-e, a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint a jogvitának az ELTS régi változata alapján történő eldöntése során az a kérdés áll a középpontban, hogy miként kell meghatározni a „villamosenergia-termelő berendezés” fogalmát. A Riigikohus (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint sem nyelvtani, sem rendszertani értelmezés alapján nem fogadható el az a következtetés, hogy a vízerőmű esetében a duzzasztógátát és a kivezetőcsatorna a villamosenergia-termelő berendezés részét képezi. Különböző nemzeti jogszabályi rendelkezésekre hivatkozva a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) azt a következtetést vonja le, hogy mivel az „erőmű” kifejezés fogalmilag mind a berendezéseket, mind az építményeket magában foglalja, míg a „villamosenergia-termelő berendezés” fogalma csak a berendezéseket, a vezetékeket és a tartozékokat foglalja magában, a duzzasztógátát az erőmű egészéhez tartozó építménynek, nem pedig a villamosenergia-termelő berendezés részének indokolt tekinteni. Az eljáró bírósági tanács ezért úgy véli, hogy az ELTS régi változata alapján a felperesek jogosultak támogatásra az új villamosenergia-termelő berendezésekkel történő megújulóenergia-termelés tekintetében.
- 24 A fenti megfontolások azonban nem feltétlenül jelentik azt, hogy a kereseteknek helyt kellene adni. Mivel a megújulóenergia-támogatás állami támogatásnak

minősül, lényeges, hogy az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezések is figyelembe legyenek véve. Ha valamely közvetlen hatállyal rendelkező uniós jogi aktus rendelkezése kizárja a támogatás nyújtását, akkor a nemzeti jogszabályi rendelkezések nem alkalmazhatók, amennyiben ellentétesek az uniós joggal.

- 25 Ami – másodszor – az ösztönző hatást illeti, a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) rámutat arra, hogy az Európai Bizottság kétszer, mégpedig 2014-ben és 2017-ben elemezte Észtország megújuló energiára vonatkozó támogatási programjának különböző változatait, és azokat a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintette. Erre tekintettel alighanem abból kell kiindulni, hogy a támogatás ELTS szerinti feltételeknek megfelelő kérelmezője az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezéseknek is megfelel. A jelen jogvitában azonban felmerült a kérdés, hogy a 2016-ban Észtországban hatályos támogatási program megfelel-e az ösztönző hatás követelményének, amely a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló bizottsági iránymutatásból ((49)–(52) preambulumbekzdés) ered. Az iránymutatás (50) preambulumbekzdése szerint ugyanis a támogatás nem jelent ösztönző hatást a támogatás kedvezményezettje számára azokban az esetekben, amikor a projekt végrehajtása már azelőtt megkezdődött, hogy a kedvezményezett támogatás iránti kérelmet nyújtott volna be a nemzeti hatóságokhoz, és abban az esetben, amikor a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtása előtt megkezdi egy projekt végrehajtását, a projekt tekintetében nyújtott egyetlen támogatás sem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek.
- 26 Az ELTS régi változata abból a feltételezésből indult ki, hogy a támogatást a villamosenergia-termelő berendezés beszerelését követően kérik. Az ELTS 2018-ban hatályba lépett módosításaiból is az következik, hogy a 2016-ban hatályos támogatási program alapján a támogatást a projekt végrehajtásának megkezdését követően is lehetett kérni. Így az ELTS 59. §-ának a korábban hatályos támogatási program alkalmazását meghosszabbító (2^a) bekezdése lehetővé teszi a termelő számára, hogy a támogatást még a régi támogatási program alapján kérje, ha legkésőbb 2016. december 31-ig megkezdte az érintett villamosenergia-termelő berendezéssel kapcsolatos beruházási projekt végrehajtását. A Bizottság ezenfelül a támogatásról szóló 2017. évi határozatában a 2014. évi iránymutatásra tekintettel is engedélyezte a támogatásnak a projekt végrehajtásának megkezdését követő kérelmezését. A Bizottság a 2014. évi iránymutatás (126) preambulumbekzdéséből indult ki, amely bár azt írja elő, hogy 2017-től főszabály szerint kizárólag versenyeztetési ajánlattételi eljárás során nyújtható támogatás, a 66. lábjegyzet azonban a következőket tartalmazza: „Azok a létesítmények, amelyek 2017. január 1. előtt kezdték meg működésüket, és ezen időpont előtt megerősítést kaptak az adott tagállamtól a támogatásra vonatkozóan, támogatásban részesülhetnek a megerősítés időpontjában hatályos program alapján.” A Bizottság megállapította, hogy amennyiben a feltételeknek megfelelő összes kérelmező megkapja a támogatást, és az állam nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel e tekintetben, abból lehet kiindulni, hogy rendelkezésre áll az említett lábjegyzet értelmében vett, tagállam általi megerősítés, ha a projekt megfelel a támogatási feltételeknek (a támogatásról szóló 2017. évi határozat

(38) preambulumbekzdése). A szóban forgó határozat azonban nem foglalkozik kifejezetten azzal a kérdéssel, hogy ilyen helyzetben hogyan teljesül az ösztönző hatás követelménye. A Bizottság csak azt állapította meg, hogy az állam számításából kiindulva a támogatási program megfelel az ösztönző hatással kapcsolatban a 2014. évi iránymutatás (49) preambulumbekzdésében rögzített általános feltételnek, amely szerint a támogatásnak arra kell ösztönöznie a támogatás kedvezményezettjét, hogy megváltoztassa magatartását, amit a támogatás hiányában nem tenne meg (a határozat (62) és (63) preambulumbekzdése). A Bizottság azonban nem foglalkozott az iránymutatás (50) preambulumbekzdésével.

- 27 A Riigikohus (legfelsőbb bíróság) kérdéseire adott válaszában azonban a Bizottság eltérő álláspontra helyezkedett, és kifejtette, hogy az ösztönző hatás követelményének teljesüléséhez a támogatás kedvezményezettje csak a támogatási kérelem benyújtását követően kezdheti meg azon villamosenergia-termelő berendezés beszerelését és üzembe helyezését, amelyhez a támogatást nyújtják. Aki már megkezdte a projekt végrehajtását, az nyilvánvalóan támogatás hiányában is kész végrehajtani a projektet.
- 28 Az ELTS régi változatában foglalt szabályozás megfelel annak a Bizottság határozatában foglalt feltételnek, hogy a feltételeknek megfelelő összes kérelmező megkapja a támogatást, mire tekintettel abból lehet kiindulni, hogy rendelkezésre áll a tagállam általi megerősítés, ha a projekt megfelel a támogatási feltételeknek. A jogszabályi feltételeknek megfelelő megújulóenergia-termelők már a törvény alapján is jogosultak voltak támogatásra. Az alperes nem rendelkezett mérlegelési mozgástérrel annak kérdésében, hogy támogatást kell-e nyújtani egy konkrét termelőnek. Mivel a támogatás nyújtásával kapcsolatos megerősítés magából a törvényből ered, az eljáró bírósági tanács véleménye szerint a támogatás akkor is ösztönző hatással bír, ha a kérelmező a törvény rendelkezéseiből kiindulva először beszereli a villamosenergia-termelő berendezést, és csak ezt követően nyújtja be a kérelmet a működési támogatásként nyújtott támogatás kifizetése iránt. A Bizottság által e kérdéssel kapcsolatban képviselt eltérő álláspontokra tekintettel azonban az eljáró bírósági tanács szükségesnek véli, hogy előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjessze azt a kérdést, hogy úgy kell-e értelmezni az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokat, többek között az ösztönző hatásnak a 2014. évi bizottsági iránymutatás (50) preambulumbekzdésében rögzített követelményét, hogy e szabályokkal összhangban áll az olyan támogatási program, amely lehetővé teszi a megújulóenergia-termelő számára, hogy a projekt végrehajtásának megkezdését követően kérje az állami támogatás kifizetését, ha egy nemzeti rendelkezés a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő összes termelő számára jogosultságot biztosít a támogatásra, és e tekintetben nem biztosít mérlegelési jogkört az illetékes hatóságok számára.
- 29 A Veejaamot illetően ezenfelül az a kérdés is felmerült, hogy ösztönző hatással bírt-e a támogatás arra a körülményre tekintettel, hogy a különleges vízjogi hasznosítási engedély módosult feltételei, amelyek alapján a régi

villamosenergia-termelő berendezéssel már nem lehetett hatékonyan energiát termelni, arra ösztönözték a Veejaamot, hogy a régi villamosenergia-termelő berendezést egy újra cserélje le. A Veejaam állítása szerint be kellett volna szüntetnie tevékenységét, ha nem bízott volna a megújulóenergia-támogatásban. A támogatás ezért ösztönző hatással bír, mert arra ösztönözte a Veejaamot, hogy a korábbinál erősebb turbinagenerátorral folytassa az energiatermelést. A Riigikohus (legfelsőbb bíróság) kérdéseire adott válaszában a Bizottság azt az álláspontot képviselte, hogy a támogatás egyetlen észszerű célnak sem felel meg, ha a nemzeti jogszabályi rendelkezések egyébként is előírták kompenzáció nélkül az építési munkákat. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint azonban olyan esetben, amelyben valamely jogszabály az abban előírt feltételeknek megfelelő összes kérelmező tekintetében biztosítja a támogatásra való jogosultságot, nem bírhat jelentőséggel, hogy a megújulóenergia-termelőt mi ösztönözte az új villamosenergia-termelő berendezés beszerelésére. Mivel mind az állam, mind a Bizottság megerősítette, hogy a 2016. évi támogatási program által előírt megújulóenergia-támogatás ösztönző hatással bír, mivel az ilyen projekt végrehajtása gazdasági szempontból nem lenne észszerű a támogatás nélkül (a támogatásról szóló 2017. évi határozat (63) preambulumbekzdése), a Veejaam azon állítása is hihető, hogy nem szerelte volna be az új villamosenergia-termelő berendezést, ha nem abból indult volna ki, hogy az új villamosenergia-termelő berendezés beszerelése esetén megkapja a törvényben előírt támogatást. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint ezért nem az a 2014. évi iránymutatás (49) preambulumbekzdésének harmadik mondatában vázolt helyzet áll fenn, hogy valamely tevékenység azon költségeit támogatják, amelyek a vállalkozásnál amúgy is felmerültek volna. A Bizottság álláspontjára tekintettel ezért az eljáró bírósági tanács szükségesnek véli, hogy előzetes döntéshozatal céljából azt a kérdést is az Európai Unió Bírósága elé terjessze, hogy mindenképpen kizárt-e az állami támogatás ösztönző hatása, ha a támogatás alapját képező beruházásra a környezetvédelmi engedély feltételeinek módosulása miatt került sor, akkor is, ha a kérelmező – mint a jelen esetben – valószínűleg befejezte volna tevékenységét az engedélyezés feltételeinek szigorodása miatt, ha nem kapta volna meg az állami támogatást.

- 30 Harmadszor, azt a kérdést illetően, hogy a támogatás 2016. évi nyújtása összhangban áll-e az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével, és hogy ez jelentőséggel bír-e a jogvita eldöntése szempontjából, a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) rámutat arra, hogy a támogatásról szóló 2014. évi bizottsági határozatból kitűnik, hogy Észtország úgy jellemezte támogatási programját, hogy 2014-ben nem vehetnek részt új termelők a régi támogatási programban, 2015 elejétől pedig kizárólag versenyeztetési ajánlattételi eljárásban nyújtanak támogatást új termelőknek (a határozat (27), (28) és (106) preambulumbekzdése). Az állam kizárólag azokra a meglévő termelőkre kívánta alkalmazni a régi támogatási programot, akik legkésőbb 2013. március 1-jéig megkezdték az energiatermelést (a határozat (17) preambulumbekzdése). A Bizottság ezért nem értékelte, hogy a régi támogatási program összhangban állt-e a 2014. évi iránymutatással, hanem e tekintetben a korábbi iránymutatásra szorítkozott, és csak a tervezett új támogatási programot vizsgálta meg a 2014. évi iránymutatás fényében (lásd a támogatásról

szóló 2017. évi határozat (49) preambulumbekzdését is). Észtország azonban a 2014. évi bizottsági határozatot követően nem végezte el az abban ismertett törvénymódosításokat, hanem 2017-ig tovább alkalmazta a régi támogatási programot azon megszorítás nélkül, hogy az energiatermelést legkésőbb 2013. március 1-jéig meg kellett kezdeni. A támogatásról szóló 2017. évi határozatában a Bizottság megállapította, hogy Észtország megsértette az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében rögzített, a Bizottság által nem engedélyezett állami támogatás végrehajtására vonatkozó tilalmat, mivel tovább alkalmazta a régi támogatási programot, és lehetővé tette, hogy abban 2015. január 1-jét követően is új termelők vegyenek részt (a határozat (29), (31) és (96) preambulumbekzdése).

- 31 Az Európai Unió Bírósága az EUMSZ 108. cikk alkalmazására vonatkozó rendeletből kiindulva különbséget tett létező támogatás és új támogatás között az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének összefüggésében. A 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. alpontja értelmében a létező támogatás engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett, e rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében pedig az új támogatás olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is. A DEI kontra Bizottság ítéletben (C-590/14 P) az Európai Unió Bírósága a 659/1999/EK tanácsi rendelet azonos szövegű rendelkezéseinek alkalmazása mellett megállapította, hogy valamely támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének a Bizottság általi értékelése olyan gazdasági adatok és olyan körülmények vizsgálatán alapul, amelyek a szóban forgó piacot a bizottsági határozat elfogadásának időpontjában jellemzik, és többek között azon időtartamot veszi figyelembe, amelyre a támogatás odaítélését tervezik. Következésképpen valamely létező támogatás érvényességének időtartama olyan körülménynek minősül, amely befolyásolhatja az említett támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének a Bizottság általi értékelését. E feltételek mellett valamely létező támogatás érvényességi időtartamának meghosszabbítását létező támogatás módosításának kell tekinteni (az ítélet 49. és 50. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Bár a támogatásról szóló 2014. évi határozat meghozatalának időpontjában a nemzeti szabályozás ténylegesen nem tartalmazott a támogatási program érvényességi időtartamát korlátozó rendelkezéseket, a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánított támogatási programnak a 2014. évi bizottsági határozatban foglalt ismertetéséből azonban kitűnik, hogy az állam azt állította, hogy nem szándékozik a régi támogatási programot 2015-től tovább alkalmazni. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint e körülmények között a Bizottság 2017-ben helyesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy az állam meghosszabbította a támogatási programot, és ennélfogva megsértette az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését. Az eltérő álláspontokra tekintettel tehát azt a kérdést is az Európai Unió Bírósága elé kell terjeszteni előzetes döntéshozatal céljából, hogy – többek között az Európai Unió Bírósága által a C-590/14. P. sz. ügyben hozott ítéletben (49., 50. pont) tett megállapításokra tekintettel – az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett új

- támogatásról van-e szó abban az esetben, ha a Bizottság – mint a jelen esetben – egy támogatásról szóló határozattal mind egy létező támogatási programot, mind a tervezett módosításokat összeegyeztethetőnek nyilvánította a belső piaccal, az állam pedig többek között közölte, hogy a létező támogatási programot csak meghatározott időpontig alkalmazza, ha a hatályos jogszabályok alapján létező támogatási programot az állam által közölt időpontot követően is alkalmazzák.
- 33 A fenti megfontolások meghatározóak lehetnek a jogvita eldöntése szempontjából, mert az alperes – a kérdésre adandó igenlő válasz esetén – a kérelem felperesek általi benyújtásának időpontjában nem volt köteles, de még csak jogosult sem a támogatási kérelmeknek helyt adni (lásd különösen: 2018. április 26-i ANGED-ítélet, C-233/16, EU:C:2018:280, 71. pont; 2015. november 11-i Klausner Holz Niedersachsen ítélet, C-505/14, EU:C:2015:742, 23. pont). Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a Bizottság a támogatásról szóló 2017. évi határozatban úgy határozott, hogy nem emel kifogást a támogatással szemben, mivel az összeegyeztethető a belső piaccal (a határozat (97) preambulumbekzdése), ez az akadály már elhárult. Az eljáró bírósági tanácsnak ezért – a kérdésre adandó igenlő válasz esetén – állást kell foglalnia azzal kapcsolatban, hogy lehetővé teszik-e az eljárási szabályok, hogy helyt adjon egy marasztalási keresetnek, ha a keresetindítás időpontjában az alperes nem volt köteles a kért cselekményeket elvégezni.
- 34 Felmerül továbbá a kérdés, hogy abban az esetben, ha az ítélet meghozatalának időpontjában főszabály szerint helyt lehet adni a marasztalási keresetnek, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésére tekintettel helyt lehet-e adni a felpereseknek a megújulóenergia-támogatásnak a kérelem benyújtását követő időszakra történő folyósítása iránti kérelmének, vagy a támogatás csak a támogatásról szóló 2017. évi bizottsági határozat meghozatalától vált jogszerűvé. Az Európai Unió Bírósága megállapította ugyanis, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével nyújtott támogatást nem teszi visszamenőlegesen jogszerűvé a Bizottság engedélyező határozata (2015. március 19-i OTP Bank ítélet, C-672/13, EU:C:2015:185, 76. pont; 1991. november 21-i Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ítélet, C-354/90, EU:C:1991:440, 16. és 17. pont; 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 40. pont). 2017. évi határozatában a Bizottság másfelől úgy határozott, hogy nem emel kifogást a támogatással szemben. E körülmények között abban a kérdésben is előzetes döntéshozatalt kell kérni, hogy olyan esetben, amelyben a Bizottság utólag úgy határozott, hogy nem emel kifogást az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével alkalmazott támogatási programmal szemben, a Bizottság határozatát megelőző időszakra is kérhetik-e a működési támogatásra jogosult személyek a támogatás folyósítását, feltéve hogy ezt lehetővé teszik a nemzeti eljárási szabályok.
- 35 Nem vitatott, hogy az Espo már 2009-ben beszerelte azt a villamosenergia-termelő berendezést, amellyel megtermelte azt a villamos energiát, amely után a jelen ügyben vitatott támogatást kérte. A Bizottság már a

2014. évi határozattal a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította az ekkor hatályos támogatási programot. Az Espo azonban csak 2016-ban kérte a támogatást. Ha az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéséből az következik, hogy az állam nem alkalmazhatta volna 2015–2017-ben a régi támogatási programot, ennek nem kell az Espo kérelmének elutasításával járnia, mert az Espo villamosenergia-termelő berendezése mindenképpen megfelelt a támogatásról szóló 2014. évi bizottsági határozattal engedélyezett támogatási program feltételeinek. E határozatban a Bizottság többek között a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintette, hogy a régi támogatási program alapján olyan termelőnek folyósítsanak támogatást, aki 2013. március 1-jét megelőzően kezdte meg a projekt végrehajtását (a határozat (17) preambulumbekzdése). Figyelembe véve azonban, hogy ez az időpont nem szerepelt az ELTS-ben, és az Espo csak 2016-ban kérte a támogatást, nem egyértelmű, hogy vonatkozik-e az Espóra az állami támogatás végrehajtásának az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdéséből eredő tilalma. Az eljáró bírósági tanács ezért előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjeszti azt a kérdést, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályozás ellenére jogosult-e támogatásra az a kérelmező, aki működési támogatást kért egy támogatási program keretében, és aki olyan időpontban kezdte meg a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintett feltételeknek megfelelő projekt végrehajtását, amelyben jogszerűen alkalmazták a támogatási programot, az állami támogatás iránti kérelmet azonban olyan időpontban nyújtotta be, amelyben a támogatási programot a Bizottság tájékoztatása nélkül meghosszabbították.